

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

แพทยศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วินิจฉัย และรักษาโรค โรงเรียนแพทย์ในฐานะที่เป็นสถาบันในการผลิตแพทย์จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้นักศึกษาแพทย์รู้จักการวิเคราะห์ แก้ปัญหาจากกิจกรรมต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง ตลอดจนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากห้องปฏิบัติการ และจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

ห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ซึ่งเป็นแหล่งรวมวิทยาการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้อาจารย์แพทย์ และนักศึกษาแพทย์ได้ทราบถึงผลการทดลอง และการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เทคนิคการรักษาโรค ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ ๆ จะต้องจัดบริการเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ เพราะการค้นคว้าในห้องสมุดจำเป็นจะต้องอาศัยบริการต่าง ๆ จากห้องสมุดเป็นสำคัญ ดังที่ มากียารี - คอสซา (Magyary-Kossa) ได้กล่าวไว้ว่า "ไม่มีโรงเรียนแพทย์แห่งใดจะเป็นที่ยอมรับในค่านการเรียนการสอน หากปราศจากห้องสมุดที่มีบริการที่ให้ความสะดวกในการค้นคว้า"^๒

^๑ สันต์ หัตถิรัตน์, "บทบาทของโรงเรียนแพทย์ในการศึกษาหลังปริญญา," แพทยสาร ๔ (กันยายน ๒๕๒๒) : ๕๗๗.

^๒ Ilona von Magyary-Kossa, A Medical Librarian ? - What's That ? (New York : Exposition Press, 1974), p. 19.

ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีบทบาทในการสนับสนุนการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยสาขาวิชาแพทยศาสตร์มาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา โดยห้องสมุดทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์ทางการแพทย์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้จัดเสนาบริการแก่ผู้ใช้กลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ อาจารย์ แพทย์ และนักศึกษาแพทย์ ปัจจุบันคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอาจารย์จำนวน ๑๗๗ คน แพทย์จำนวน ๑๕๕ คน และนักศึกษาแพทย์จำนวน ๖๔๗ คน ในบรรดาผู้ใช้เหล่านี้ นักศึกษาแพทย์จัดได้ว่าเป็นผู้ใช้หลักที่มีจำนวนมากกว่าผู้ใช้กลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นในการจัดบริการห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาแพทย์เป็นกลุ่มแรก หลักสูตรการศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ได้กำหนดให้ลักษณะการเรียนของนักศึกษาแพทย์แต่ละระดับแตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับเตรียมแพทย์เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป เช่น ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ พฤติกรรมศาสตร์ และวิชาเลือกเสรี และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖ เรียนวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์และแพทยศาสตร์ บ่อยจะมีผลต่อการใช้บริการห้องสมุดและความต้องการในบริการต่าง ๆ ของนักศึกษาด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาแพทย์ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะนำผลจากการวิจัยครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการของห้องสมุด และพิจารณาจัดเสนาบริการให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาแพทย์เหล่านี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อทราบความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. เพื่อทราบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. เพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการของห้องสมุดต่อไป

๔. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดบริการสำหรับห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องของแห่งอื่น ๆ

สมมติฐานของการวิจัย

๑. นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ มีความต้องการในบริการห้องสมุดแตกต่างจากนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖
๒. นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖ ประสบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดแตกต่างกัน
๓. นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๑ และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ ๒ - ๖ มีความพึงพอใจต่อบริการห้องสมุดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ ๑ - ๖ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ จำนวน ๑๖๒ คน หรือร้อยละ ๒๕ ของนักศึกษาแต่ละชั้นปี

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
๒. ศึกษาสภาพความเป็นจริง ตลอดจนการจัดเสนาบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยสัมภาษณ์บรรณารักษ์ของห้องสมุดแห่งนี้
๓. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
๔. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน ๑๖๒ คน

๕. วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ของค่าตอบ หากค่ามัธยิมเลขคณิตโดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร

$$s.d. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (t - test) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{Sp^2}{N_1} + \frac{Sp^2}{N_2}}}$$

๖. สรุปผลและรายงานผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ช่วยให้ทราบถึงความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. ช่วยให้ทราบปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. ช่วยให้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีต่อบริการของห้องสมุดแห่งนี้
๔. เป็นแนวทางสำหรับห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในอันที่จะจัดบริการให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาต่อไป
๕. เป็นแนวทางในการจัดบริการสำหรับห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องแห่งอื่น ๆ

บทต่อไปที่ปรากฏในงานวิจัย มีดังนี้

บทที่ ๒ กล่าวถึงความหมาย พัฒนาการในการจัดบริการ ของห้องสมุดทางการแพทย์ ในประเทศที่พัฒนา และการจัดบริการของห้องสมุดทางการแพทย์ในประเทศที่กำลังพัฒนา โดย รวมถึงห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทยด้วย จากนั้นเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาความต้องการในบริการห้องสมุดทั้งในต่างประเทศ และในประเทศไทย

บทที่ ๓ เสนอวิธีดำเนินการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

บทที่ ๔ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ข้อจำกัดในการวิจัย การนำผลการวิจัย ไปปฏิบัติ ขอเสนอแนะ และแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

ตอนสุดท้าย เป็นบรรณานุกรมและภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย